

ÅRSMELDING 2017

FOTO: KJARTAN HAUGEN. Frå parti rett under Oksen, Folkedal i bakgrunnen



Granvin herad



Årsmelding 2017

RÅDMANNEN SIN KOMMENTAR

Fugl Føniks er legenda om fuglen som blir forbrent av strålane frå soloppgangen. Den blir til oske, men opp frå oska oppstår Føniks som en ny vakker fugl som stiger høgt opp mot himmelen.

Legenda er visjonær og er meint å gje håp i store endringsprosessar. 2017 stod i Fugl Føniks sitt teikn i Granvin. Dette året starta kommunesamanslåinga med Voss for fullt, og heradsstyret har hatt fokus på å setta Granvin i stand til å møte ei ny tid som del av ein større kommune. Mange små og store istandsettingsprosjekt er gjennomført eller starta opp. Heradsstyret vedtok også å laga ein lokalsamfunnsstrategi som skal sikra at Granvin som samfunn blir gjeve gode vekstvilkår i åra etter nedlegging av gamle Granvin herad.

KOMMUNEREFORM

Året gjekk med til førebuing av hovudprosjektet Nye Voss 2020. Det blei raskt etablert ei mellombels fellesnemnd og mellombels partssamansett utval. 8. juni 2017 vedtok Stortinget samanslåinga mellom Granvin og Voss. Etter dette blei det gjort nye vedtak i kommunestyra og den endelege fellesnemnda blei etablert. Desse utvala leier prosjektet med samanslåing av kommunane.

Det har vore viktig for politikarane å forankra prosjektet hjå dei tilsette, og dei har gjeve dei tillitsvalde plass både som observatørar med talerett i fellesnemnda, og fire medlemmer i partssamansett utval kor to er frå Granvin og to frå Voss.

Sju administrative arbeidsgrupper fekk mandat frå styringsgruppa og blei sett ned tidleg haust 2017. Gruppene består av tilsette og tillitsvalde både frå Granvin og frå Voss. Arbeidet har fyrst og fremst handla om kartlegging av tenestestruktur, retningslinjer, reglement oa.

I desember 2017 blei Arild McClellan Steine frå Kvam tilsett som prosjektleiar/rådmann for Nye Voss herad. Dette var det endelege startskotet for arbeidet med etablering av ny kommune.

ØKONOMI

Til liks med dei siste åra gjekk Granvin med godt driftsoverskot også i 2017. Det samla driftsresultatet blei på 2 %, men i realiteten var overskotet på 4,6 % fordi det blei betalt ut eit tilskot på 2,5 millionar til bustadbygging i distrikta som blei inntektsført i eit tidlegare år.

Alle einingane gjekk med overskot på drifta med unntak av teknisk eining der brøytebudsjettet igjen var vanskeleg å budsjettera.

Samla sett var det ikkje vekst i inntektene i 2017, men me hadde ein skatteinngang på 1,8 millionar over budsjett. Dette blir delvis utjamna i rammeoverføringa. På grunn av redusert grunnramme og inntektsutjamninga blei det samla sett ikkje auke i inntektene.

Utgiftene auka med 3,9 %, men dette heng igjen saman med utbetaling av dei nemnde tilskotsmidlane.

INVESTERINGAR

Granvin herad har hatt ein omfattande investeringsplan. Det er ikkje store, kostnadskrevjande investeringar, men det er mange mindre og arbeidskrevjande prosjekt.

Det er krevjande for tekniske tenester å planleggja, fylgja opp og utføra alt arbeidet. Av dei viktigaste prosjekta kan nemnast:

1. Etter fleire år med usikkert vatn i Folkedal er det no etablert ny vassleidning frå Kvanndal til Folkedal, og nytt høgdebasseng i Folkedal.
2. På Eide er infrastrukturen med veg, vatn og kloakk til det nye byggefeltet og til dei nye omsorgsbustadane ferdig.
3. Vegen til Skår blir ikkje arbeidd på om vinteren, men det var god framdrift på arbeidet i løpet av sommaren.
4. Det er kome ny bru på den kommunale vegen til Dale.

5. Arbeidet med utskifting av koparrør i Mælandshagen er starta opp.
6. Opprusting av taket over frisørsalongen på sjukeheimen er ferdig.
7. Fleire av omsorgsbustadane er oppgradert med nytt kjøkken og måling.
8. Uteområdet på skulen er oppgradert med fleire nye leikeapparat og anna tilrettelegging for lek.

ORGANISASJON

Kommunereforma er krevjande for dei tilsette i Granvin herad. Der Voss kommune kan fordela arbeidsoppgåver på fleire tilsette, vil mange tilsette i Granvin få fleire oppgåver og roller. Til dømes har fleire av dei administrative arbeidsgruppene fleire undergrupper. Frå Granvin vil det ofte vere den same tilsette som representerer oss både i hovudgruppa og i undergruppene. I denne situasjonen er det viktig å avgrense dei politiske bestillingane til administrasjonen. Dette har politkarane i Granvin sett, og dei har vore balanserte i forventningane til administrasjonen.

TILSETTE OG LIKESTILLING

I Kommunelova § 48, 5. ledd, blir kommunane pålagde å gjera greie for kommunens faktiske tilstand når det gjeld likestilling mellom kjønna, og kva for tiltak som er sett i verk og/eller planlagde som vil fremma likestilling. Granvin herad har 85,94 årsverk. Av dei 143 fast tilsette er det 97 kvinner og 48 menn. Av desse er det 15 brannmenn i små stillingar der 13 er menn og 2 kvinner. Det er kvinneleg rådmann og ordførar. Granvin herad har nedfelt prinsipp om særleg fokus på likeløn mellom kvinner og menn både i høve basisløn og lønsutvikling.

Årsverkstalet har ikkje endra seg frå 2016 til 2017, men talet tilsette er auka. Det betyr at tilsette i

deltidsstillingar har auke i 2017. Dette er på tvers av eigne og nasjonale målsettingar.

SJUKEFRÅVÆR

Korttidsfråværet gjekk noko opp i 2017, men langtidsfråværet gjekk markant ned. Granvin sine sjukefråværestal er så små at prosentsatsen kan variera stort. Det er naturlege variasjonar mellom langtids- og korttidsfråværet. Samla sett er sjukefråværet svært lågt sett opp mot kommunal sektor generelt. Det har vore jobba systematisk over år med dei utsette verksemdene både frå leiinga og frå vernetenesta. Dette har gjeve resultat.

Sjukefråvær	2015	2016	2017
Gjennomsnitt norske kommunar	9,93	9,84	9,9
Samla Granvin	5,4	6,8	5,23
Granvin, legemeldt	4,8	6,2	4,56
Granvin, eigenmeldt	0,8	0,2	0,7

Det har ikkje vore hendingar eller ulukker som har vore av ein slik alvorsgrad at det er meldt til arbeidstilsynet eller forsikringsselskap.

INTERNKONTROLL OG ETIKK

Det er viktig å ha gode rutinar, reglement og oppfylgingspraksis for å sikra internkontrollen. I Granvin har me vedteke delegasjonsreglement og etisk reglement som set rammene for ansvar og mynde både for dei politiske organa og for administrasjonen. Granvin herad er ein to-nivåkommune med utstrekt delegert mynde. Dette betyr samstundes at sentraladministrasjonen med økonomisjef og personalkonsulent har eit kontrollansvar overfor einingane. Einingane rapportere på økonomi, personal og drift kvar tertial. Denne rapporten blir handsama både i formannskap og heradsstyret. 29. mars 2017 arrangerte me heildasseminar for politkarar og einingsleiarar med mellom anna temaet habilitet og etikk med førelesar frå KS sitt folkevaldopplæringsprogram.

27. november 2017 arrangerte med HMT-dag med tema *Risikovurdering av vald og truslar*. Målet med dagen var både å avdekke risiko for vald og truslar, men også å jobbe inn risikovurdering som verktøy for internkontrollen.

ARBEIDSMILJØ OG HMT-ARBEID

I 2017 blei det gjennomført arbeidsmiljøundersøking blant alle tilsette i heradet. Ein valde å nytta KS sitt opplegg; 10-faktor. Dette er ei enkel undersøking der det er den einingsvise oppfylginga i etterkant som er viktig. Granvin herad skåra jamt over godt på undersøkinga. Det er noko variasjon mellom einingane, men ein ligg på landsgjennomsnittet på dei fleste faktorane. Alle einingane har jobba fram handlingsplanar knytt til sine utfordringar.

Granvin herad er ei IA verksemd og er tilknytt Bedriftshelse 1.

Det blei halde HMT-dag 6. desember der ein hadde fokus på risikokartlegging av vald og truslar i alle avdelingane. Det blei halde 3 møte i Arbeidsmiljøutvalet som handsama 17 saker.

Det er få avviksmeldingar knytt til arbeidsmiljø, og sjukefråværsprosenten indikerer at det er jamt over eit godt arbeidsmiljø i Granvin herad.

Vernetenesta gjennomfører vernerundar for å kartleggja det fysiske og psykiske arbeidsmiljøet, og alle skal få tilbod om medarbeidarsamtale ein gong for året.

Det er meldt i underkant av 60 avvik, men det er ulik bruk av avvikssystemet i dei ulike einingane.

Det er viktig å få opp bruken av avvikssystemet da dette er ein viktig del av internkontrollsystemet til heradet. Avvika blir handtert av einingsleiar og rapportert til AMU.

BEREDSKAP

Kommunal kriseleiing blei sett ned 4. desember 2017. Det var varsla store nedbørmengder og etter heradet sine rutinar skal KKL setjast i beredskap ved

oransje varslingsnivå. Naudsynte tiltak blei sett i verk og hendinga gjekk over utan store konsekvensar. Klimaendringane er merkbare i vestlandsbygdene og heradet må vere førebudd på meir vatn og fleire alvorlege hendingar knytt til flaum og ras.

INTERKOMMUNALT SAMARBEID

Kommunesamanslåinga med Voss får konsekvensar for Granvin sine samarbeid med andre kommunar. I 2017 blei legesamarbeidet med Ulvik og Eidfjord sagt opp og det blei inngått vertskommuneavtale med Voss om å overta drifta av Granvin legekontor fram til samanslåingstidspunktet. Avtala om felles turnuslege med Ulvik held fram til medio 2019.

Granvin har framleis felles brannsjef og skulefagleg ansvarleg med Ulvik og Eidfjord og kjøper tenester frå Hardanger barnevern i Odda. PPT tenester vert kjøpt frå Voss.

Granvin herad er del av Hardangerrådet IKS, og er medeigar i Indre Hordaland miljøverk.

POLITIKK

Under er ei oppstilling av dei viktigaste politiske sakene som blei handsama i 2017

1. Vertskommuneavtale med Voss om overføring av ansvar for legetenesta i Granvin til Voss kommune. Avtala legg opp til ei redusert opningastid i Granvin, men med faste legar frå Voss. Kommuneoverlegefunksjonen blei overført frå Ulvik til Voss ved årsskiftet.
2. I samarbeid med Voss kommune blei det utarbeidd like kriteria for tildeling av heildøgns omsorg, både knytt til institusjonsplassar og omsorgsbustadar.
3. Reguleringsplan for Nesbø hellegneissone. Heradsstyret vedtok reguleringsplanen i januar. Det blei klaga på vedtaket, og klagen blei sendt til

fylkesmannen i Sogn og fjordane for handsaming. Klagarane fekk delvis medhald og saka har blitt sendt tilbake til heradet for vidare utgreiingar og ny politisk handsaming.

4. Sommaren 2017 gjennomførde Norconsult ein totalgjennomgang av Tueteigen barnehage. Dei fekk i oppdrag å gjere ei teknisk og pedagogisk vurdering om Tueteigen er eigna til barnehage i eit langsiktig perspektiv. Konklusjonen til Norconsult var at behovet for ombygging var stort for å tilfredsstilla dagens og framtidens krav til ein barnehage, og dei tilrådde at det blei bygd ny barnehage i Granvin. Heradsstyret sette ned ein politisk komite for å føra saka vidare.

5. Etter at Voss vidaregåande flytta ut av yrkesskulebygget har bygget stått tomt. Etter søknad frå lag og foreiningar opna Granvin herad for å leige ut bygget og flytta ungdomsklubben dit. Det har vore eit viktig tiltak for folkehelse og trivsel særleg for ungdommane i Granvin.

6. Granvin herad valde å ikkje gå inn i Vest brann og redningsregion. Heradet stilte seg positiv til samarbeidet, men ynskje ikkje å gå inn før 2020.

7. Det blei vedteke planstrategi våren 2017. Her blei behovet for planar vurdert opp mot kommunesamanslåinga. Det er viktig å ikkje utarbeida planar som får ei levetid på 1 år.

Det er utarbeidd Kulturminneplan som blei vedteken i 2017. Dette er ein plan som blei finansiert med eksterne midlar, og som er viktig dersom ein ynskjer å søkje støtte til tiltak på kulturminnefeltet.

I planstrategien blei det også peika på behovet for å utarbeide ein lokalsamfunnsstrategi. Dette er eit dokument som skal samordnast med den nye kommuneplanen for nye Voss herad, men som skal ha fokus på Granvin «Frå kommune til bygd».

Etter ein periode med utfordrande ungdomsmiljø blei det utarbeidd ein tverrfagleg plan for oppfylging av ungdom. Her skal skule, helse og ungdomsarbeidet samordnast til beste for ungdommen i Granvin.

8. Granvin herad krov oreigning av areal for realisering av plan om småbåthamn. Skjønsavgjersla låg føre i 2017, men grunneigarane krov overskjønn. Lagmannsretten avviste klagen og saka er no avslutta.

9. Etter den statlege gjennomgangen av oppgåver til kommunane, har kommunane no fått mynde til å vigsle ektepar. Granvin herad vedtok retningslinjer for dette i desember 2017.

9.3.2018

Trude Hoflandsdal Letnes
Rådmann

Rekneskap 2017

ØKONOMISJEFEN SIN KOMMENTAR

Rekneskapen viser eit netto driftsresultat på kr. 1.999.076,94 og eit udisponert overskot på kr. 4.308.684,94

DRIFTSREKNESKAP

Inntekter

Driftsinntektene er på ca. 96,6 mill. kr. som er om lag som året før.

Utgifter

Driftsutgiftene ligg på ca. 96,9 mill.kr., noko som er ca 3,9 % høgare enn i 2016.

Av auken er 2,5 mill. kr. utbetaling av tilskot til bustadbyggarar. Dette vert dekkja av midlar frå bunde fond som ein tidlegare har motteke frå husbanken.

Einingane:

Resultat i høve budsjett (underskot med negativt forteikn)

	Rekneskap	Budsjett	Resultat
	2017	2017	2017
210 Stab/støtte	10 774 651,25	11 619 500,00	844 849,00
215 Kultur	699 111,19	941 000,00	241 889,00
220 Barnehage	5 408 568,46	5 707 000,00	298 432,00
230/235 Undervisning/ musikksk.	14 971 306,99	15 286 000,00	314 693,00
250 Helse & Omsorg	24 590 970,35	24 956 000,00	365 030,00
270/280 Teknisk/landbruk	9 465 716,11	9 202 500,00	-263 217,00
290 Finans	-70 219 009,30	-67 712 000,00	2 507 009,30
Regnskapsmessig mindreforbruk			4 308 685

Einingane kom samla sett ut med eit overskot i høve til budsjett på drifta på 1.801.676,-. Kr. 764.517,- av dette skriv seg frå pensjonsutgiftene.

Finans har eit overskot på 2,5 mill. kr., noko som skriv seg frå låge renter på lån, god skatteinngang og god likviditet. Stab/støtte kjem godt ut mellom anna pga. tilbakebetaling av eit likviditetslån til Granvin Næringsbygg. Ein har også hatt langtidsjukmeldingar som ikkje har vore tilsett vikar i. Elles går revisjon, fellestenester, bibliotek med overskot i høve til budsjett.

Barnehagen, skulen og pleie og omsorg har alle vist svært god budsjettkontroll, og kjem ut med eit positivt resultat i 2017. Teknisk er einaste einig som går med underskot i 2017. Her er det brøyting og reinhald som står for mesteparten av det negative resultatet.

Einingane har utført ein god budsjettkontroll i 2017.

Brutto driftsresultat:

Er driftsresultat før finansrekneskapen: kr -270.660,96.

Finansrekneskap

Resultatet av eksterne finanstransaksjonar er kr. -2.726.244,- som er i overkant av 1,8 mill. kr. betre enn budsjettert. Hovudgrunnen til dette finn ein i god likviditet låge renter på låna.

Netto driftsresultat

Etter finanstransaksjonane kjem ein fram til netto driftsresultat på kr. 1.999.076,94- som er 2% av driftsinntektene.

Bruk og avsetjing til fond i driftsrekneskapen:

Det er brukt kr. 6.380.038,- av fond og avsett kr. 4.070.430. Av bruken er kr. 1.553.430,- frå disp.fond, kr.2.499.350 frå bundne fond og 2.327.258 frå overskotet i 2016.

Det er avsett kr. 3.733.188 til disp.fond. Av dette er kr. 1.428.000,- budsjettert overskotsavsetjing, og kr. 1.853.000,- udisponert overskot frå tidlegare år.

Avsetjing til bundne fond utgjer kr. 174.242.

Rekneskapsmessig resultat

Resultatet etter avsetjingar og bruk av avsetjingar er kr. 4.308.684,94 (rekneskapsmessig mindeforbruk)

Investering:

Det er i 2017 investert for kr. 23.426.200,-. eks.mva. Største investeringa har vore omsorgsbustader på Eide med 12,3 mill. kr. På veggen til Skår er det brukt 3,4 mill. kr. i 2017. Eide byggefelt er utgiftsført med 1,3 mill. kr. På skulebygget er det brukt 1,2 mill. kr.

Det er brukt lån på kr. 16,7 mill.- til investeringar i 2017. Av dette er kr. 7,2 teke opp i 2017. Resten ubrukte lånemidlar frå tidlegare år.

Det er ikkje teke opp nye startlån i 2017, men brukt kr. 2,5 mill. av ubrukte lånemidlar frå tidlegare år.

Balansen:

Aktiva:

Sum egedelar er bokført pr. 31.12.2017 med kr. 378.197.229,31 Heradet hadde pr. 31.12.2017 kr. 43.188.218,27 i banken. Bokførte pensjonsmidlar er kr. 126.484.990,-

Passiva:

Lånegjelda utgjer pr. 31.12.2017 kr. 87.957.342,- og er auka kr. 3.638.838,- frå året før.

Av lånegjelda er kr. 16.669.730,- startlån frå husbanken.

Netto lånegjeld pr. innbyggjar er ca kr. 76.600,-.

Berekna pensjonsansvar er kr 155.186.416,79

Sluttkommentar:

Reduserte utgifter innan fellesområdet, låg rente på lån, god skatteinngang/skatteutjamning, bra likviditet og god budsjettkontroll er alle element som gjer at driftsresultatet i 2017 vert bra.

Lånegjelda har auka litt også i 2017, men er framleis innanfor det heradet kan tåle.

Arne Nedkvitne

Øk.sjef

Driftsrekneskap 2017

Økonomisk oversikt - drift	Note	Rekneskap 2017	Justert budsjett 2017	Opphavleg budsjett 2017	Rekneskap 2016
Driftsinntekter					
Brukerbetalinger		4 415 728,51	4 226 400,00	4 226 400,00	4 686 159,87
Andre salgs- og leieinntekter		6 354 627,60	6 096 000,00	6 096 000,00	6 692 112,25
Overføringer med krav til motytelse		11 180 904,19	7 945 000,00	4 215 000,00	12 747 771,91
Rammetilskudd		46 520 330,70	47 542 000,00	46 892 000,00	46 127 191,00
Andre statlige overføringer		403 295,00	470 000,00	470 000,00	491 640,00
Andre overføringer		0,00	0,00	0,00	0,00
Skatt på inntekt og formue		23 162 518,28	21 300 000,00	21 300 000,00	20 977 986,32
Eiendomsskatt		4 617 427,64	4 621 000,00	4 621 000,00	4 889 446,23
Andre direkte og indirekte skatter		30 716,00	30 000,00	30 000,00	30 716,00
Sum driftsinntekter	1	96 685 547,92	92 230 400,00	87 850 400,00	96 643 023,58
Driftsutgifter					
Lønnsutgifter		48 544 909,56	46 378 000,00	46 073 000,00	48 478 317,79
Sosiale utgifter		12 393 260,94	13 037 000,00	13 097 000,00	12 361 529,27
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon		22 150 016,08	21 244 400,00	12 937 400,00	21 174 066,29
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon		6 476 347,40	6 977 000,00	6 149 000,00	6 090 260,87
Overføringer		8 836 368,11	8 902 000,00	2 476 000,00	6 230 468,48
Avskrivninger	12	4 995 982,88	4 995 000,00	0,00	4 903 624,40
Fordelte utgifter		-6 440 676,09	-6 441 000,00	0,00	-6 006 381,51
Sum driftsutgifter	1	96 956 208,88	95 092 400,00	80 732 400,00	93 231 885,59
Brutto driftsresultat		-270 660,96	-2 862 000,00	7 118 000,00	3 411 137,99
Finansinntekter					
Renteinntekter og utbytte		1 457 218,11	800 000,00	800 000,00	1 097 357,92
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmidler)		79 865,65	100 000,00	100 000,00	1 234 754,00
Mottatte avdrag på utlån		160 000,00	0,00	0,00	14 000,00
Sum eksterne finansinntekter		1 697 083,76	900 000,00	900 000,00	2 346 111,92
Finansutgifter					
Renteutgifter og låneomkostninger		1 687 611,73	2 789 000,00	2 789 000,00	1 517 648,59
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)		0,00	0,00	0,00	289 546,00
Avdrag på lån	16	2 735 717,00	2 646 000,00	2 646 000,00	2 751 602,00
Utlån		0,00	0,00	0,00	220 000,00
Sum eksterne finansutgifter		4 423 328,73	5 435 000,00	5 435 000,00	4 778 796,59
Resultat eksterne finanstransaksjoner	1	-2 726 244,97	-4 535 000,00	-4 535 000,00	-2 432 684,67
Motpost avskrivninger	12	4 995 982,87	4 995 000,00	0,00	4 903 624,40
Netto driftsresultat		1 999 076,94	-2 402 000,00	2 583 000,00	5 882 077,72
Interne finanstransaksjoner					
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk		2 327 258,00	2 327 000,00	0,00	3 525 678,76
Bruk av disposisjonsfond	6	1 553 430,00	1 553 000,00	0,00	806 833,38
Bruk av bundne fond	6	2 499 350,00	2 422 000,00	40 000,00	1 076 284,15
Sum bruk av avsetninger		6 380 038,00	6 302 000,00	40 000,00	5 408 796,29
Overført til investeringsregnskapet		163 000,00	163 000,00	163 000,00	0,00
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk		0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til disposisjonsfond	6	3 733 188,00	3 737 000,00	2 460 000,00	4 892 292,76
Avsatt til bundne fond	6	174 242,00	0,00	0,00	846 323,00
Sum avsetninger		4 070 430,00	3 900 000,00	2 623 000,00	5 738 615,76
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk		4 308 684,94	0,00	0,00	5 552 258,25

Investeringsrekneskap 2017

Økonomisk oversikt - investering	Rekneskap 2017	Justert budsjett 2017	Opphavleg budsjett 2017	Rekneskap 2016
Inntekter				
Salg av driftsmidler og fast eiendom	1 655 971,00	200 000,00	200 000,00	515 947,80
Andre salgsinntekter	0,00	0,00	0,00	113 084,80
Overføringer med krav til motytelse	701 000,00	8 424 000,00	0,00	335 990,00
Kompensasjon for merverdiavgift	5 370 391,46	5 371 000,00	0,00	992 975,32
Sum inntekter	7 727 362,46	13 995 000,00	200 000,00	1 957 997,92
Utgifter				
Lønnsutgifter	205 015,48	0,00	0,00	115 134,29
Sosiale utgifter	44 001,95	0,00	0,00	12 655,01
Kjøp av varer og tj.som inngår i tj.produksjon	23 177 182,67	36 020 000,00	9 560 000,00	7 743 115,05
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	0,00	0,00	0,00	0,00
Overføringer	5 771 391,46	5 772 000,00	100 000,00	992 975,32
Renteutgifter og omkostninger	0,00	0,00	0,00	0,00
Fordelte utgifter	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum utgifter	29 197 591,56	41 792 000,00	9 660 000,00	8 863 879,67
Finanstransaksjoner				
Avdrag på lån	885 445,00	600 000,00	600 000,00	800 081,00
Utlån	2 499 982,00	5 000 000,00	5 000 000,00	4 180 000,00
Kjøp av aksjer og andeler	350 492,00	310 000,00	300 000,00	295 862,00
Dekning av tidligere års udekket	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til ubundne investeringsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Avsatt til bundne investeringsfond	1 511 459,78	0,00	0,00	394 427,66
Sum finansieringstransaksjoner	5 247 378,78	5 910 000,00	5 900 000,00	5 670 370,66
Finansieringsbehov	26 717 607,88	33 707 000,00	15 360 000,00	12 576 252,41
Dekka slik:				
Bruk av lån	19 209 695,27	21 710 000,00	12 260 000,00	11 438 286,15
Salg av aksjer og andeler	0,00	0,00	0,00	0,00
Mottatte avdrag på utlån	2 307 922,35	600 000,00	600 000,00	1 137 966,26
Overført fra driftsregnskapet	163 000,00	163 000,00	163 000,00	0,00
Bruk av tidligere års udisponert	3 225 000,25	3 225 000,00	0,00	0,00
Bruk av disposisjonsfond	596 000,00	4 878 000,00	2 337 000,00	0,00
Bruk av bundne driftsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Bruk av ubundne investeringsfond	1 215 990,01	3 131 000,00	0,00	0,00
Bruk av bundne investeringsfond	0,00	0,00	0,00	0,00
Sum finansiering	26 717 607,88	33 707 000,00	15 360 000,00	12 576 252,41
Udekket/udisponert	0,00	0,00	0,00	0,00

Balanse 2017

	2017	2016
Omløpsmidlar	51 924 173,42	63 870 750,71
Anleggsmidlar	326 273 055,89	292 712 008,08
Sum eigedelar	378 197 229,31	356 582 758,79
Kortsiktig gjeld	15 682 067,50	13 989 495,99
Langsiktig gjeld	243 143 758,79	230 344 087,44
Bokført egenkapital	119 371 403,02	112 249 175,36
Sum gjeld og egenkapital	378 197 229,31	356 582 758,79

NOTER TIL ÅRSREKNESKAPEN 2017, GRANVIN HERAD

NOTE 1 ENDRING I ARBEIDSKAPITALEN

	Kapittel	Saldo 01.01	Saldo 31.12	Endring
Omløpsmidler	2.1	63 870 751	51 924 173	-11 946 577
Kortsiktig gjeld	2.3	13 989 496	15 682 068	1 692 572
SUM ENDRING I BALANSEN				-13 639 149
Endring mem.konti ubrukte lånemidler				11 949 696
Endring regnskapsprinsipp				0
Sum endring for avstemming mot drifts- og investeringsregnskapet				-1 689 453
FRÅ DRIFT OG INVESTERING:		Frå drift	Frå investering	
Sum inntekter		96 685 547	7 727 362	
Sum utgifter		96 956 209	29 197 592	
Avskrivninger		4 995 983		
Eksterne finansieringsinnt.		1 697 084	21 517 618	
Eksterne finansieringsutg.		4 423 329	3 735 919	
SUM DIFF. DRIFTS/INVESTERINGS		1 999 076	-3 688 530	-1 689 453

NOTE 2 PENSJONSFORPLIKTINGAR

Ordning	KLP	SPK	totalt Rekneskap 2017	totalt Rekneskap 2016
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	4 529 856	968 216	5 498 072	5 561 377
Rentekostnad av pensjonsforpliktelsen	5 331 041	599 524	5 930 565	5 569 711
Avkastning på pensjonsmidler	-4 943 467	-446 751	-5 390 218	-4 987 146
Netto pensjonskostnad	4 917 430	1 120 989	6 038 419	6 143 942
Administrasjonskostnader	369 895	31 591	401 486	404 951
Amortisering av premieavvik	935 775	-48 712	887 063	849 704
Avregning tidlegare år		0	0	0
Samla kostnad	6 223 100	1 103 868	7 326 968	7 398 597
Forfalt premie	5 952 550	1 109 846	7 062 396	6 887 437
Premie dekket av premiefond (oppl.felt)			0	0
Administrasjonskostnad	-369 895	-31 591	-401 486	-404 951
Netto pensjonskostnad	-4 917 430	-1 120 989	-6 038 419	-6 143 942
Premieavvik	665 225	-42 734	622 491	338 544
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	3 835 231	-385 356	3 449 875	3 771 942
<i>Opptjente pensjonsforpliktelses pr 31.12.</i>				
Beregnet effekt av fremtidig lønnsregulering				
Beregnete pensjonsforpliktelses pr 31.12	135 879 749	16 555 835	152 435 584	143 014 543
Pensjonsmidler (til markedsverdi) pr 31.12	-114 862 292	-11 622 798	-126 485 090	-114 609 251
Ikke resultatført virkning av estimatavvik			0	0
= Netto pensjonsforpl. eks. arb.g.avgift	21 017 457	4 933 037	25 950 494	28 405 292
Arbeidsgiveravgift	2 227 850	522 902	2 750 752	3 010 961
Netto pensjonsforpliktelse	23 245 307	5 455 939	28 701 246	31 416 253
Økonomiske føresetnader:				
Diskonteringsrente	4,00%	4,00%		
Forventet lønnsregulering	2,97%	2,97%		
G-regulering	2,97%	2,97%		
Forventet avkastning på fondsmidler	4,50%	4,20%		
Pensjonsregulering	2,20%			
Forventet årlig avgang				
Amortifiseringstid 2002-2010	15	15		
Amortifiseringstid 2011-2013	10	10		
Amortifiseringstid frå 2014	7	7		

NOTE 3 GARANTIANSVAR

Heradet sitt garantiansvar pr. 31.12.2017 er fordelt slik

Gjeve til - namn	Adresse	Beløp	Avsluttast dato
Indre Hordaland Miljøverk	5700 Voss	233 750	29.07.2022
Sum garantiansvar		233 750	

Det er ikkje stilt garanti for dei tilsette sine lån. Det har ikkje oppstått tap på garanti eller vorte innfridd garantiar i 2017.

NOTE 4 FORDRINGAR OG GJELD TIL KOMMUNALE FØRETAK, VERKSEMDER OG SAMARBEID jf kommuneloven §§ 11 og 27

Kommunal verksemd - namn:	Fordringar	Gjeld
Granvin Næringsbygg AS	60 000,00	0

NOTE 5 AKSJAR OG ANDELAR I VARIG EIGE

Selskapet sitt namn	org. nr.	Balanseført verdi
DAG OG TID	911092417	250,00
KVEIK AS	925876453	30 000,00
A/S BIBLIOTEKSENTRALEN	910568183	300
HARDANGERBRUA AS	942032757	10 000,00
BKK. AS	880309102	2 584 460,00
FOLGEFONN SOMMARSKISSENTER AS	874459062	1 000,00
REISEMÅL DESTINATION HARDANGER FJORD A/S	966818271	30 000,00
INDRE HORDALAND MILJØVERK IKS	971155876	4 600,00
KLP	938708606	2 969 280,00
VOSS OG OMLAND BOMPENGESELSKAP AS	986435085	50 000,00
GRANVIN NÆRINGSBYGG AS	990047650	653 000,00
NÆRINGSHAGEN I HARDANGER	915766641	10 000,00
		6 342 890,00

NOTE 6

FOND, AVSETNING OG BRUK AV FONDSMIDLAR

Samla for alle fondstypar	2017	Budsjett 2017	2016
Avsetninger	5 418 890	4 576 000	6 133 044
Bruk av avsetninger	5 864 770	11 984 000	1 883 118
Netto avsetninger	-445 880	-7 408 000	4 249 926

Spesifisert for kvar fondstype

	2017 Beløp	Budsjett 2017 Beløp	2016 Beløp
Disposisjonsfond			
Beholdning 01.01.	14 848 902	14 848 820	10 763 442
Bruk av fondene i dr.regnskapet	1 553 430	1 553 000	806 833
Bruk av fondet i inv.regnskapet	596 000	4 878 000	
Avsetninger til fondet	3 733 188	4 576 000	4 892 293
Beholdning 31.12.	16 432 660	12 993 820	14 848 902

	Beløp	Beløp	Beløp
Bundne driftsfond			
Beholdning 01.01.	3 838 859	3 838 859	4 068 820
Bruk av fondene i dr.regnskapet	2 499 350	2 422 000	1 076 284
Bruk av fondene inv.regnskapet			
Avsetninger til fondene	174 242	0	846 323
Beholdning 31.12.	1 513 751	1 416 859	3 838 859

	Beløp	Beløp	Beløp
Ubundne investeringsfond			
Beholdning 01.01.	8 951 157	8 951 157	8 951 157
Avsetninger til fondene			
Bruk av fondene	1 215 990	3 131 000	
Beholdning 31.12.	7 735 167	5 820 157	8 951 157

	Beløp	Beløp	Beløp
Bundne investeringsfond			
Beholdning 01.01.	1 874 422	1 874 422	1 479 994
Avsetninger til fondene	1 511 460	0	394 428
Bruk av fondene			
Beholdning 31.12.	3 385 882	1 874 422	1 874 422

NOTE 7

ENDRINGAR I KAPITALKONTO 2017

KAPITALKONTO (2.5990) FOR GRANVIN HERAD
PR. 31.12.17

Debet		Kredit	
1.1.00 Saldo (undersk i kapital)		1.1.00. Saldo (kapital)	-76 296 340
Debetpostar i året		Kreditpostar i året	
Sal av fast eigedom og anlegg	1 655 971	Oppskrivning av fast eigedom og anlegg	
Sal av utstyr, maskiner og transportmidlar		Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidlar og fast eigedom	-695 000 -27 613 344
Endring Pensjonsforpliktelsar		Endring Pensjonsforpliktelsar	-2 715 006
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidlar og fast eigedom	746 205 4 552 683	Kjøp av aksjar og andelar	-350 492
Sal av aksjar og andelar		Oppskrivning av aksjar og andelar	
Nedskrivning av aksjer og andeler			
Avdrag på lån			
Avdrag på næringsfondslån		Utlån	-2 499 982
Avdrag på utlån	2 467 922	Utlån til egne bedrifter	0
Avdrag sosiale utlån		Sosiale utlån	0
Avskrivning av . utlån	50 827		
Bruk av midlar frå eksterne lån	19 209 695	Avdrag på eksterne lån	-3 621 162
31.12.16 Balanse (kapital)	85 108 023	31.12.17 Balanse (Underskot i kapital)	
Sum debet	113 791 326	sum kredit	-113 791 326

NOTER ETTER KOMMUNAL REKNESKAPSSKIKK

8

8 - Nyttarekneskapsprinsipp og vurderingsregler

Grunnleggjande rekneskapsprinsipp og god kommunal rekneskapskikk

Årsrekneskapet er ført i samsvar med god kommunal rekneskapskikk, både når det gjeld sjølve rekneskapsføringa og når det gjeld den økonomiske informasjonen årsrekneskapet gjev.

- All tilgang og bruk av midlar i løpet av året som vedkjem kommunen si verksemd går fram av driftsrekneskapet eller investeringsrekneskapet. Rekneskapsføring av tilgang og bruk av midlar berre i balanserekneskapet førekjem ikkje.
- Alle utgifter, utbetalingar, inntekter og innbetalingar er rekneskapsført brutto. Dette gjeld også for dei interne finansieringstransaksjonane. Det er såleis ikkje gjort frådrag for tilhøyrande inntekter til utgiftene, og det er heller ikkje ført inntekter med frådrag for eventuelle tilhøyrande utgifter.
- Alle kjende utgifter, utbetalingar, inntekter og innbetalingar i året er teke med i årsrekneskapet for vedkomande år, enten dei er betalt eller ikkje når årsrekneskapet er avslutta.
- For lån er berre den delen av lånet som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsrekneskapet. Den delen av lånet som ikkje er brukt, er registrert som memoriapost.

Klassifikasjon av eigedelar

Eigedelar avgjort til varig eige eller bruk for heradet, er vurdert som anleggsmiddel.

Andre eigedelar er vurdert som omløpsmiddel.

Verdisetting av eigedelar

Anleggsmidlar

Anleggsmidlar er vurdert til innkjøpskost. Anleggsmidlar

med avgrensa økonomisk levetid vert avskrive med like store årlege summar over levetida til anleggsmiddelet frå innkjøpstidspunktet eller det tidspunktet anleggsmiddelet vart teke i bruk.

• Anleggsmidlar er nedskreve til verkeleg verdi i balansen ved verdifall som ein forventar er varig. Nedskrivning er reversert i den utstrekning grunnlaget for nedskrivninga ikkje lenger er til stades.

Omløpsmidlar

Omløpsmidlar er vurdert til lågaste av innkjøpskost og verkeleg verdi.

Marknadsbaserte finansielle omløpsmidlar er vurdert til verkeleg verdi.

Klassifikasjon av gjeld

Langsiktig gjeld

Langsiktig gjeld er klassifisert ut i frå dei føremål som er definert i kommunelova sin § 50 med unntak av likviditetstrekkrettar og –lån som vert rekna som kortsiktig gjeld.

Dette gjeld også sjølv om gjelda har ein avtalt løpetid som er kortare enn eitt år og forfell i løpet av rekneskapsåret, så lenge føremålet med finansieringa er som definert over.

Avdrag på langsiktig gjeld som forfell til betaling i påfyllgjande rekneskapsår vert også rekna som langsiktig gjeld. All annan gjeld er klassifisert som kortsiktig.

Verdisetting av gjeld

Gjeld vert vurdert til pålydande i norske kroner på det tidspunktet gjelda oppstod.

9

9 - Organisering av verksemda

Granvin herad sine samla utgifter går fram av rekneskapet i 2017. Heradet kjøpte tenester innan skatteinnkrevjing, PPT, data og legetenester frå Voss kommune i 2017. Heradet har også eit samarbeid med Ulvik herad om byggesaker. Ein samarbeider om legetenester, brannsjef og skulefagleg ansvarleg med Ulvik og Eidfjord. Heradet kjøper tenester

innan barnevern frå Odda kommune. Utgiftene til dette kjem fram som refusjonar til/frå andre kommunar i rekneskapen.

Renovasjonstenester vert handsama av det interkommunale selskapet Indre Hordaland Miljøverk..

10-11

10 - Spesifikasjon av vesentlege postar

11 - Vesentlege transaksjonar

12

12 - Anleggsmidlar

Anleggsmidlar vert avskrive over forventa økonomisk levetid med like store årlege beløp.

Avskrivingsplan og forventa økonomisk levetid:

Gruppe	Forventa levetid	Metode avskrivning	Sats
Forretningsbygg, lagerbygg, administrasjonsbygg o.a.	50 år	Lineær	2 %
Bustader, skoler, barnehagar, idrettshaller, veier o.a.	40 år	Lineær	2,5 %
Brannbiler, parkeringsplassar, tekniske anlegg o.a.	20 år	Lineær	5 %
Anleggsmaskiner, maskiner, inventar og utstyr o.a.	10 år	Lineær	10%
EDB-utstyr, kontormaskiner og liknande	5 år	Lineær	20%

Varige driftsmidlar:

	Bygg, vegar, leidningsnett o.a.	Tekniske anlegg, maskiner og transportmidlar	EDB-utstyr, kontormaskiner og liknande	SUM
I.B 01.01	152 512 754	1 880 448	684 417	155 077 620
Tilgang kjøpte driftsmidlar				
Tilgang eigentilvirka driftsmidlar	27 613 344	695 000	–	28 308 344
Avgang	1 958 880			
Akkumulerte avskrivningar 01.01	27 835 637	2 865 517	5 347 109	36 048 263
Akkumulerte avskrivningar på driftsmidlar seld i år				
Akkumulerte avskrivningar 31.12	32 085 415	3 165 661	5 793 171	41 044 246
Årets avskrivningar	4 249 778	300 144	446 062	4 995 983
Bokført verdi 31.12	173 917 441	2 275 304	238 356	176 431 101

13 - Investeringsoversikt, pågående prosjekt

Spesifikasjon av pågående nybygg- og anleggsprosjekt, større enn 100.000.-

Investering/prosjekt	Forventa ferdig	Budsjett totalt	Medgått hittil	Medgått i år	Medgått tidl. år
Grindbygg idrettsplass	2018	400 000	301 000,00	301 000,00	0,00
Eide byggefelt	2018	2 000 000	1 342 302,92	1 342 302,92	0,00
Mælandshagen	2018	1 700 000	917 890,58	917 890,58	
Vegopprusting - asfalteringh	2018	2 000 000	0,00	0,00	
Asfaltering skule	2018	675 000	0,00	0,00	
Park/uteanlegg	2018	300 000	0,00	0,00	
Skielva byggefelt	2017	11 509 000	10 422 844,88	452 532,05	9 970 312,83
Vassleidningar	2017	1 608 000	1 510 716,57	0,00	0,00
Veg til Skår	2018	5 000 000	4 274 276,64	3 453 424,63	820 852,01
Braannhydrantar utskift.	2018	100 000			
Omsorgsbustader Eide	2018	18 533 000	12 663 618,19	12 385 043,19	278 575,00

14 - Marknadsbaserte finansielle omløpsmidlar

Marknadsbaserte finansielle omløpsmidlar er vurdert til verkeleg verdi.

Klasse	Anskaffelseskost	Markedsverdi 31.12.2017	Resultatført verdiendring	Balanseført verdi 31.12.2017
Aksjefond Aon		-	54 466	-
Obligasjonsfond Aon		-	25 352	-
Pengemarkedsfond Aon		-	-	-
Bankinnskott Aon		-	48	-
SUM		-	79 866	-

Porteføljen av marknadsbaserte, finansielle omløpsmidlar vart avslutta i løpet av 2017.

Pr. 31.12.2017 hadde heradet ingen slike omløpsmidlar.

15 - Anleggsobligasjonar

Oblisjonar som vert haldne til forfall og der føremålet med eigarskapen ikkje er finansielt motivert, er klassifisert som anleggsmidlar. Granvin herad har ikkje anleggsobligasjonar pr. 31.12.2017.

16 - Langsiktig gjeld

Långivar	Type gjeld	Løpetid	Rentetype	Rentesats	Attverande lån	Utgiftsførte avdrag
Husbanken	Lån	20 år	Variabel	1,58 %	710 000	40 000
Husbanken	Lån	20 år	Variabel	1,58 %	2 600 000	100 000
Husbanken	Lån	20 år	Variabel	1,58 %	4 237	1 650
Husbanken	Lån	20 år	Variabel	1,58 %	0	5 295
Husbanken	Lån	20 år	Variabel	1,58 %	33 332	66 664
Husbanken	Lån	21 år	Variabel	1,51 %	2 273 168	119 472
Husbanken	Lån	20 år	Fast	4,20 %	1 425 600	518 400
Husbanken	Lån	20 år	Fast	4,20 %	400 109	15 204
Husbanken	lån	25 år	Fast	4,20 %	540 000	40 000
Husbanken	Lån	20 år	Fast	4,20 %	754 034	32 451
Husbanken	Lån	20 år	Variabel	1,58 %	3 621 662	136 668
Husbanken	Lån	20 år	Variabel	1,58 %	4 583 330	166 668
Husbanken	Lån	20 år	Variabel	1,58 %	4 749 998	250 002
Kommunalbanken	Lån	30 år	Variabel	1,50 %	16 410 660	911 720
Kommunalbanken	Lån	30 år	Fast	2,13 %	16 708 000	0
Kommunalbanken	Lån	20 år	Variabel	1,50 %	135 000	90 000
Kommunalbanken	Lån	25 år	Variabel	1,50 %	2 080 000	160 000
Kommunalbanken	Lån	20 år	Variabel	1,50 %	1 610 060	76 660
Kommunalbanken	Lån	25 år	Variabel	1,50 %	3 221 500	189 500
Kommunalbanken	Lån	25 år	Variabel	1,50 %	2 907 680	171 040
Kommunalbanken	Lån	25 år	Variabel	1,50 %	1 857 600	103 200
Kommunalbanken	Lån	25 år	Variabel	1,50 %	3 306 000	174 000
Kommunalbanken	Lån	25 år	Variabel	1,50 %	6 100 000	0
Kommunalbanken	Lån	30 år	Variabel	1,50 %	7 260 000	0
Kommunekreditt	Lån	25 år	Variabel	1,50 %	4 380 000	292 000
Kommunekreditt	Lån	20 år	Variabel	1,50 %	285 372	43 902
SUM					87 957 342	3 704 496
Minstefrådrag 4%						3 518 294

Minsteavdrag på kommunens lån er berekna som 4% av utgåande lånesaldo i tråd med etablert praksis. Av kommunens gjeld på kr. **87.957.342.-** er kr. **20.269.870.-** husbanklån til vidareformidling til bustadfinansiering for huseigarar i Granvin.

17

17 - Endring i rekneskapsprinsipp og spesifikasjon av udekka/udisponert beløp

Endring i rekneskapsprinsipp drift		Rekneskap 2017
Behaldning 01.01		801 000
Endring i året		0
Behaldning 31.12		801 000
Udisponert resultat(meir-/mindreforbruk)		Rekneskap 2017
Behaldning 01.01		5 638 494
Årets udisponerte resultat drift		4 308 685
Årets disponering av resultat drift		(5 552 258)
Behaldning 31.12		4 394 921

18

18 - Vesentlege hefte

Granvin Herad har ingen kjende, vesentlege hefte anna enn dei som er opprekna som gjeld eller garantiar i rekneskap og notar til rekneskapen.

19

19 - Berekning gebyrfinansierte sjølvkostnader

Område		2015	Endring 16/17	2016	2017
Vatn	Gebyrinntekter	2 220 564,97	-85 529	1 955 799,99	2 041 329,00
-	Direkte kostnader	-1 608 459,00	-124 317	-1 752 027,25	-1 627 709,88
-	Indirekte kostnader	-284 089,00	32 727	-289 155,00	-321 882,00
-	Avskrivningar	-283 323,00	208 834	-283 323,00	-492 156,52
-	Renter	-215 015,00	66 011	-260 589,00	-326 600,00
=	Årets over-/underskot	-170 321,03	97 725	-629 294,26	-727 019,40
Avløp	Gebyrinntekter	1 340 770,00	-35 337	1 369 241,74	1 404 578,63
-	Direkte kostnader	-523 816,00	-519 230	-1 071 605,00	-552 375,33
-	Indirekte kostnader	-284 089,00	32 727	-289 155,00	-321 882,00
-	Avskrivningar	-57 647,00	0	-65 929,00	-38 892,09
-	Renter	-20 801,00	2 494	-18 569,00	-21 063,00
=	Årets over-/underskot	454 417,00	-546 382	-76 016,26	470 366,21
	Årets belasta lånesaldo				
Feiing	Gebyrinntekter	199 314,00	-1 156	241 703,10	242 859,32
-	Direkte kostnader	-227 410,00	79 312	-170 815,82	-250 127,50
-	Indirekte kostnader	-94 696,33	10 800	-95 421,15	-106 221,06
-	Kapitalkostnader				
=	Årets over-/underskot	-122 792,33	88 955	-24 533,87	-113 489,24

20

20- Tal årsverk

Kommunen hadde 86 årsverk i 2017. Utviklinga i tal årsverk går fram av tabellen under.

Alle/Formål	Endring	17/16	2017	2016	2015 og 2014
SUM	0	86	85	88	88

21

21 - Ytingar til leiande personar

	Rådmann	Ordførar
Lønn	835.000	664.797
Pensjoner	167.000	133.000
Andre godtgjeringar	4 000	4 000

22

22 - Ytingar til revisor

Revisjonshonorar 2017 kr. 275.320,-